

2018-08-29

Socialnämnden

Dnr Son 2018/314

Granskning av åtgärder vid hot och våld mot anställda och förtroendevalda – Yttrande till Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag

1. Socialnämnden beslutar att anta socialförvaltningens yttrande över rapporten ”*Granskning av åtgärder mot hot och våld mot anställda och förtroendevalda*” som sin egen och lämna yttrandet tillsammans med åtgärdsplanen vidare till Kommunrevisionen.

Ärendet i korthet

KPMG har på Kommunrevisionens uppdrag genomfört en granskning av kommunens arbetsmiljöarbete rörande hot och våld mot anställda och förtroendevalda. Alla nämnder har fått den rapport som KPMG skrivit, ”*Granskning av åtgärder mot hot och våld mot anställda och förtroendevalda*” för yttrande över de delar som berör respektive nämnds område. Yttrandet ska vara Kommunrevisionen tillhanda senast den 1 oktober 2018.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2018-08-29
2. Socialförvaltningens förslag till yttrande 2018-08-29
3. Kommunrevisionens skrivelse och bifogad rapport

Bakgrund

På uppdrag av Järfälla kommuns revisorer har KPMG genomfört en granskning av åtgärder mot hot och våld mot anställda och förtroendevalda. Alla nämnder har fått den rapport som KPMG skrivit, ”*Granskning av åtgärder mot hot och våld mot anställda och förtroendevalda*” för yttrande. Socialnämnden ska lämna ett yttrande över de delar i nämnda rapport som berör socialnämndens område samt behandla ärendet på septembernämnd för svar till kommunstyrelsen senast den 1 oktober.

De sammanfattningar som görs nedan tar därför mest upp socialnämndens område samt övergripande frågor, inte frågor som är specifika för en viss nämnd, till exempel barn- och ungdomsnämnden.

Syftet med revisionen har varit att bedöma om kommunen som arbetsgivare har säkerställt ett ändamålsenligt arbetsmiljöarbete med avseende på hot och våld mot anställda och förtroendevalda inklusive förtroendevalda revisorer. . Granskningen har utgått från följande frågeställningar:

- Finns aktuella styrdokument?
- Vilka förebyggande åtgärder görs för att motverka förekomsten av hot och våld (även hot via e-post etc.)?
- Hur rapporteras förekomst av hot och våld?
- I vilken omfattning förekommer hot och våld i de olika verksamheterna?
- Vilken beredskap finns för att hantera när kommunens anställda eller förtroendevalda utsätts för hot och våld?
- Vilka insatser görs när anställda eller förtroendevalda utsätts för hot och våld och vilket stöd finns att tillgå för de som blir utsatta?
- Hur hanteras säkerheten för anställda och förtroendevalda utanför deras arbetsplatser?

De områden som särskilt berör socialnämndens område gäller följande områden.

- *Riktlinjer/rutiner på intranätet.*
Socialnämndens finns utlagda, men revisorerna önskar att det går att utläsa vem som ansvarar för dokumentet och vilken status det har samt att dokumentet ska vara daterat (när beslutet tagits). Formella riktlinjer i ärendet bör antas av kommunstyrelsen, enligt revisorernas förslag.
- *Verksamhetsspecifika riktlinjer/rutiner*
Revisorerna anser att socialförvaltningen har lagt ut rutiner kring hot och våld för avdelningarna.
- *Riktlinjer avseende förtroendevalda*
Förtroendevalda är inte formellt anställda av kommunen, så arbetsmiljöansvaret avseende förtroendevalda åligger inte kommunen i egenskap av arbetsgivare, utan åligger det egna partiet. Det fanns vid granskningen inga antagna dokument om hur hot och våld mot förtroendevalda ska hanteras, men det fanns ett framtaget förslag ”*Riktlinjer vid hot och våld och trakasserier mot förtroendevalda*”. Då dokumentet befanns vara otydligt återremitterades ärendet vid behandlingen i kommunstyrelsen 2018-03-05.
- *Rapportering av hot och våld mot anställda*
Rapport görs i rapporteringssystemet LISA. Frågan lyfts också i medarbetarenkäten och den rapporteras muntligt till socialnämnden. Revisorerna vill att nämnderna ska få del av den rapportering avseende hot och våld som sker i enlighet med Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS) 1993:2, § 10.
- *Förekomst av hot och våld mot förtroendevalda*
Det behöver tydliggöras vart förtroendevalda ska vända sig om de blir utsatta för hot och våld inom ramen för rollen som förtroendevald i Järfälla kommun.
- *Förebyggande arbete*
Riskbedömningar behöver göras till exempel vid planerade förändringar av verksamheter och regelbundet. Socialförvaltningens dokumentation av säkerhetsarbete och riskarbete beskrivs. Däremot saknas det dokumentation inom andra förvaltningar samt för förtroendevalda.

- *Beredskap för att hantera hot- och/eller våldsincidenter – anställda*
Beredskap i form av checklistor, företagshälsovård, samtalsstöd, krisstöd, personalstöd, möjlighet att få personlarm, möjlighet att få skjuts till och från arbetet under en period med mera finns.
- *Beredskap för att hantera hot- och/eller våldsincidenter – förtroendevalda*
Det finns ingen formell beredskap gällande hot och våld mot förtroendevalda och flera frågor är otydliga.

Efter granskningen lämnar kommunrevisorerna rekommendationer (generellt, inte specifikt till socialförvaltningen) att

- Kommunstyrelsen bör ta initiativ till en översyn av nämndernas reglementen och övriga styrdokument, så att ansvarsfördelningen tydliggörs avseende kommunens anställda.
- Riktlinjerna/rutinerna avseende hot och våld som finns publicerade på intranätet bör dokumenteras i mer formella riktlinjer som fastställs av kommunstyrelsen. I det dokumentet ska också tydligt anges vem som är ansvarig och vilken status dokumentet har samt datum för när det antagits.
- De nämnder som inte har verksamhetsspecifika säkerhetsrutiner enligt AFS 1993:2, § 3, bör utreda huruvida sådana rutiner ska tas fram eller ej. Med tanke på fördelningen av antalet anmälda händelser med hot och våld anser revisorerna att frågan i synnerhet behöver aktualiseras inom barn- och ungdomsnämnden.
- Kommunstyrelsen bör påskynda arbetet med att fastställa riktlinjer avseende hot och våld mot förtroendevalda. Om kommunen är beredd att gå in med någon form av stöd eller insatser anser revisorerna att det ska beskrivas så tydligt och konkret som möjligt.
- Kommunstyrelsen och samtliga nämnder bör få ta del av den rapportering avseende hot och våld som sker i enlighet med AFS 1993:2, § 10.
- Kommunstyrelsen och samtliga nämnder måste säkerställa att det sker regelbundna riskbedömningar avseende arbetsmiljön i enlighet med AFS 2001:1, § 8.
- Kommunstyrelsen bör ta ställning till om och i så fall i vilken utsträckning tjänstemannaorganisationen ska utgöra ett stöd till de förtroendevalda i deras förebyggande arbete.
- Ansvarsfördelning och kontaktvägar inom organisationen bör förtydligas när det gäller hantering av hot och/eller våldsincidenter riktade mot förtroendevalda.

Analys och överväganden

Analys och övervägande framgår av förslaget till yttrande gällande granskning av åtgärder mot hot och våld mot anställda och förtroendevalda.

Barnkonsekvensanalys

De som är anställda och förtroendevalda är vuxna. Det innebär att barn inte direkt påverkas av åtgärder mot hot och våld för dessa grupper. Däremot kan barn naturligtvis påverkas av en hot och våld-situation mot en närstående, särskilt om denne inte känner sig trygg att hen får stöd i en svår situation. Riktlinjer, fungerande rutiner och goda processer som leder till trygghet för den enskilde anställda eller

förtroendevalde är alltså även positivt ur de närståendes synpunkt. Detta gäller även barn och ungdomar.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Att hantera hot och våld är en del av miljöarbetet och bör redan idag finnas med i planeringen och budgeten. Det behöver finnas utrymme för personalstöd och exempelvis personlarm om sådant behövs. Det måste också finnas en tydlighet vilken organisation som ska stå för dessa kostnader. Om hot och våld mot tjänstemän och förtroendevalda ökar kan det finnas behov av en ökad budget för att hantera kostnaderna.

Slutsatser

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden antar förslaget till åtgärdsplan och förslaget till yttrande som sina egna och att de överlämnas till kommunens revisorer.

Jenny Wilhelmsson
Socialdirektör

Dennis Forsberg
Avdelningschef

Expedieras

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen
Jenny Wilhelmsson
Dennis Forsberg
Anneli Lagerberg
Helena Ahlskog
Cecilia Wadestig
Lotta Erlandsson
Frida Bäckman
Mira Lavikko
Katarina Jonsson
Inger Brandell